

Streszczenie rozprawy doktorskiej

Autor: mgr Małgorzata Chomycz-Śmigielska

Temat rozprawy: „Odpowiedzialność prawna wojewody jako organu administracji publicznej”

Promotor: dr hab. prof. WSPiA Zbigniew Czarnik

Przedmiotem rozprawy jest analiza zagadnienia dotyczącego odpowiedzialności prawnej wojewody jako organu administracji publicznej. Ze względu na rolę wojewody jako organu, a jednocześnie piastuna i polityka, sfera odpowiedzialności wojewody jest wyjątkowo złożona. Przygotowana rozprawa ma na celu całościowe ujęcie odpowiedzialności prawnej wojewody jako organu administracji publicznej oraz ukazanie tej skomplikowanej problematyki na tle struktury klasycznej odpowiedzialności organu administracji publicznej. Dlatego podstawowym problemem badawczym rozprawy było przeprowadzenie analizy odpowiedzialności prawnej wojewody w dwóch ujęciach: jako organu administracji publicznej oraz jako piastuna organu władzy publicznej. Szczególnej uwadze została poddana analiza regulacji określających zadania wojewody jako przedstawiciela Rady Ministrów, z którą wiąże się odpowiedzialność polityczna.

Główna teza rozprawy zakłada, że model odpowiedzialności wojewody nie koresponduje w pełni z przyjętym przez doktrynę modelem odpowiedzialności osób sprawujących funkcję organów administracji publicznej. Z jednej strony możemy mówić o odpowiedzialności wojewody jako organu administracji publicznej, a z drugiej strony o odpowiedzialności personalnej osoby pełniącej funkcję publiczną wojewody.

Tematykę odpowiedzialności prawnej wojewody jako organu administracji publicznej przedstawiono w pięciu rozdziałach. W rozdziale pierwszym zdefiniowano pojęcie odpowiedzialności w ujęciu filozoficznym oraz przedstawiono rodzaje odpowiedzialności w administracji publicznej. Podstawą właściwego rozumienia pojęcia odpowiedzialności jest zdefiniowanie tego terminu nie tylko na gruncie prawa pozytywnego, lecz przede wszystkim w ujęciu filozoficznym. Odpowiedzialność należy rozpatrywać jako część wspólną co najmniej dwóch części. Jedna z nich odnosi do sfery etycznej, moralnej, charakterystycznej dla filozofii, druga część jest związana z normą prawną. Przedstawienie odpowiedzialności w ujęciu filozoficznym stało się punktem wyjścia do rozważań na temat odpowiedzialności prawnej wojewody jako organu administracji publicznej.

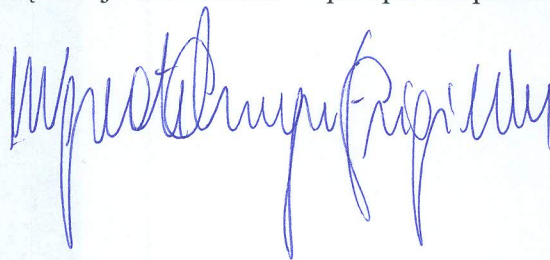
W rozdziale drugim przedstawiono rys historyczny organu administracji publicznej, koncepcję funkcjonowania państwa, model rządów w Polsce oraz zadania wykonywane przez wojewodę. Zasadniczym elementem tego rozdziału było przedstawienie genezy organu wojewody, który po okresie kształtowania się w przestrzeni historycznej ugruntował swoją pozycję ustrojową. Ze względu na polityczny charakter tej pozycji interesujący jest rodzaj ponoszonej przez wojewodę odpowiedzialności. Wojewoda wypełniając zadania przedstawiciela Rady Ministrów oraz zwierzchnika rządowej administracji zespolonej w województwie ponosi odpowiedzialność polityczną. Jednak zakres wykonywanych zadań w ramach tych funkcji generuje możliwość powstania również odpowiedzialności odszkodowawczej wojewody jako organu administracji publicznej, a także dyscyplinarnej czy nawet karnej wojewody jako piastuna organu. Natomiast realizacja zadań organu administracji publicznej, organu nadzoru nad samorządem terytorialnym wiąże się z ponoszeniem odpowiedzialności administracyjnej i odszkodowawczej.

W rozdziale trzecim i czwartym szczegółowo określono odpowiedzialność administracyjną i cywilną wojewody. Zakres tych odpowiedzialności mieści się w sferze relacji wojewody jako organu administracji publicznej i obywatela. Rozważania w tym zakresie poświęcone zostały omówieniu zasad, przesłanek, zakresu oraz okoliczności wyłączających te rodzaje odpowiedzialności. Uwagę zwrócono również na bezprawie legislacyjne wojewody. Odpowiedzialność administracyjna i cywilna przenikają się wzajemnie i uzupełniają. Pierwsza jest skutkiem poddawanej kontroli działalności wojewody i służy przede wszystkim usprawnieniu funkcjonowania administracji publicznej oraz eliminacji błędów przez nią popełnianych, druga pełni funkcję wymierzenia swego rodzaju sprawiedliwości. Przeprowadzona w rozdziale trzecim i czwartym analiza dowiodła, że odpowiedzialność administracyjna i cywilna stanowią najważniejszą, a zarazem najbardziej obszerną płaszczyznę odpowiedzialności prawnej wojewody.

Problemowi odpowiedzialności wojewody jako piastuna organu został poświęcony rozdział piąty. W tej części rozprawy zostały przedstawione zasady, przesłanki i zakres odpowiedzialności dyscyplinarnej, majątkowej, karnej oraz odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, a także została omówiona związana z tym odpowiedzialność moralna.

Zakończenie rozprawy podsumowuje przeprowadzoną w pracy analizę. Dowiodła ona, że odpowiedzialność wojewody charakteryzuje się dużym stopniem skomplikowania, czego powodem jest nakładanie się odpowiedzialności wojewody jako organu administracji publicznej, czyli odpowiedzialności administracyjnej i odszkodowawczej, na inne rodzaje

odpowiedzialności wojewody jako piastuna organu. Przedstawiona analiza potwierdziła przyjęte na wstępie założenie, że odpowiedzialność prawna wojewody odnosi się do dwóch płaszczyzn. Pierwsza wynika z realizowanych zadań i wprost wiąże się z odpowiedzialnością organu administracji publicznej. Druga jest pochodną ustrojowej roli tego organu. Stąd odpowiedzialność prawna organu została zmodyfikowana jego pozycją ustrojową. Pozwoliło to przyjąć wniosek, że w ujęciu modelowym odpowiedzialność wojewody oparta jest na samoistnej odpowiedzialności prawnej tego organu z licznymi elementami współodpowiedzialności, a niekiedy z odpowiedzialnością równoległą. Na gruncie *de lege lata* współodpowiedzialność i równoległość odpowiedzialności prawnej wojewody nie została przejrzyście uregulowana, stąd postawiono wniosek *de lege ferenda*, że wskazane rodzaje odpowiedzialności wojewody powinny być rozwiązane jednoznacznie w przepisach prawa.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'M. Piotrowski', is written in a cursive style.